18/11/2026

Η ιστορία της Ιεράς Μονής Παναγίας Αμιρούς

/ Ιερές Μονές

Η Παναγία μας, η Πολυύμνητος Μήτηρ του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Η γέφυρα, η μεσίτρια ουρανού και γης. Η προστασία, το αγαλλίαμα, η καταφυγή των Χριστιανών. Κάθε τόπος κάθε πιστός, τη νιώθει δική του προστάτιδα και μητέρα.

Η Υπεραγία Θεοτόκος τιμάται ιδιαίτερα και στην Κύπρο μας. Παλαιά παράδοση θέλει τη μητέρα του Κυρίου μας να επισκέπτεται το νησί, να το ευλογεί και να λέει: «αυτό το νησί είναι κάτω από τη Σκέπη μου. Εδώ θα κατοικούν Χριστιανοί μέχρι τη συντέλεια των αιώνων.» Πλήθος ναών, εξωκλησιών, Μονών, αφιερώνονται στη Χάρη της. Πολλές θαυματουργές εικόνες συναντώνται στο νησί. Τα χαρακτηριστικά τους επώνυμα μαρτυρούν την αγάπη και τη θαυματουργική παρέμβαση της Παναγίας στη ζωή των πιστών και όχι μόνο.

Η Χάρη Της θρονιάστηκε και στους πρόποδες του Κακομάλλη. Βορειοανατολικά της Λεμεσού, ανάμεσα στα χωριά Αψιού και Μαθηκολώνη βρίσκεται η παλαιά Μονή της Παναγίας Αμιρούς. Η επικρατέστερη παράδοση αναφέρει κάποιο μουσουλμάνο Σύρο Εμίρη τον 15ον αιώνα μ.Χ. σαν πρώτο κτήτορα της Μονής. Ο Εμίρης αναζητώντας τους καλύτερους γιατρούς για θεραπεία της τυφλής του κόρης σαλπάρει για την Ευρώπη. Το καράβι βρισκόταν στα παράλια της Λεμεσού. Η τυφλή κόρη βλέπει φως, το ακολουθούν και φθάνουν στην περιοχή που βρίσκεται σήμερα η Μονή. Σε μια σπηλιά βρίσκουν μία μικρή σε διαστάσεις εικόνα της Παναγίας και γύρω της αναβλύζει νερό αγίασμα. Η τυφλή κοπέλα νίβεται κι ανοίγουν τα μάτια της, βλέπει φως. Η Θεοτόκος εμφανίζεται στον ύπνο του Εμίρη και του επιβεβαιώνει το θαύμα. Για να την ευχαριστήσει κτίζει Ναό αφιερωμένο στη Χάρη Της τη Ζωοδόχο Πηγή. Ο λαός, συγκινημένος από το θαύμα, δίνει στο Ναό την επωνυμία Εμιρού – Αμιρού, ως επισφράγισμα της αγάπης της Παναγίας σε έναν ξένο, αλλόθρησκο Εμίρη.

Γύρω από το Ναό δημιουργείται μοναστική κοινότητα, που την περίοδο της μεγαλύτερης ακμής συγκεντρώνει 100 μοναχούς. Οι κάτοικοι της περιοχής θυμούνται τους παππούδες τους να λένε ότι στην Αμιρού είχε 101 σπίτια. Παλαιοί κώδικες της Μητρόπολης Κιτίου τη χαρακτηρίζουν «αγία και βασιλική» και αλλού «Βασιλομονάστηρο με Γουμενείο και Λόντζες (μεγάλα αρχοντικά δωμάτια)». Στη Μονή ανήκαν και δύο μετόχια, του Αγίου Φωτίου και της Αγίας Μαρίνας (έχει ανασυσταθεί), ελαιόμυλος, νερόμυλος και μεγάλη κτηματική περιουσία.

Πολλά ιστορικά στοιχεία για τη Μονή δεν έχουν σωθεί. Στο εικονοστάσι και σε κτίσματα γύρω από το Ναό μνημονεύονται ονόματα ηγουμένων, ιερομονάχων, ιερογράφων και δωρητών που έδρασαν κυρίως τον 17ο με 18ο αιώνα: «Μνήσθητι Κύριε τῶν δούλων σου Γερασίμου καὶ Λεοντίου ἱερομονάχου», «Γερασίμου Ἡγουμένου», «Χεὶρ Νικηφόρου, Κυρίλλου Ἱερομονάχου καὶ Καθηγουμένου», «Ἰακώβου Ἡγουμένου», «Παύλου ἱερογράφου», «Φωτίου».

Φθίνουσα πορεία ακολουθεί η Μονή από τον 19ο αιώνα και αρχές του 20ου αιώνα έχει ερημωθεί. Τα κτίσματα καταστράφηκαν και τα κτήματα νοικιάστηκαν για γεωργοκτηνοτροφικούς σκοπούς. Σώθηκε μόνο ο Ναός ανακαινισμένος το 18ο αιώνα, η δεξαμενή και η κρήνη καθώς και το εικονοστάσι με εικόνες παλαιότερων εποχών. Τα κτήματα της Μονής εκποιήθηκαν στα νεότερα χρόνια από τον Μητροπολίτη Κιτίου Άνθιμο. Αρχές της δεκαετίας του ’80 με πρωτοβουλία του Μητροπολίτη Λεμεσού Χρυσάνθου και κατοίκων της περιοχής ο Ναός συντηρείται.

Μετά την πολύχρονη εγκατάλειψη της Μονής η Παναγία θέλησε να την ξαναζωντανέψει. Στις 24 Σεπτεμβρίου 1997 η Γερόντισσα Μαρία με τη συνοδεία

της εγκαθίστανται στη Μονή ξεκινώντας την ανασύστασή της.

Η Γερόντισσα Μαρία, κατά κόσμο Δήμητρα Χαραλάμπους, γεννήθηκε στη Λεμεσό το 1941. Μεγάλωσε σε οικογένεια με χριστιανικές αρχές κι από νωρίς πόθησε να αφιερωθεί στο Χριστό. Σπούδασε Θεολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Συνδέθηκε με χαρισματούχους γέροντες, τον π. Κ. Λευκωσιάτη, τον γ. Γερμανό, τον γ. Πορφύριο, τον γ. Παΐσιο, τον γ. Αμβρόσιο, τον γ. Θεόκλητο. Ο γ. Πορφύριος την παρότρυνε: «εκεί στην Αμιρού να πάτε, όχι σε άλλο τόπο. Θα αναπαυτείτε, θα έρθουν πολλές μοναχές και θα γίνει μεγάλο Μοναστήρι».

Η Γερόντισσα Μαρία αγωνίστηκε με υπομονή και αυταπάρνηση, αφιέρωσε την περιουσία της για την ανασύσταση της Μονής και δικαιολογημένα θεωρείται νέος κτήτοράς της. Η Γερόντισσα Μαρία κοιμήθηκε ειρηνικά στις 7 Οκτωβρίου 2001, Κυριακή των Κυπρίων αγίων. Λίγο πριν από την κοίμησή της, στις 20 Σεπτεμβρίου 2001, σύμφωνα με επιθυμία της και κατόπιν προτροπής του Μητροπολίτη Λεμεσού Αθανασίου, προσήλθαν στη Μονή ακόμα τρεις αδελφές, προερχόμενες από τη Μονή του Αγίου Ηρακλειδίου, με επικεφαλής την αδελφή Μαριάμ, που στις 19 Μαΐου 2002 ενθρονίστηκε ηγουμένη.

Τον Ιανουάριο του 2008 με μέριμνα και ιδιαίτερη φροντίδα του Μητροπολίτη Λεμεσού κ.κ. Αθανασίου αρχίζει η ανέγερση του νέου κτιριακού συγκροτήματος της Ι.Μ. Παναγίας Αμιρούς. Τον Ιούνιο του 2010 ολοκληρώνεται η 1η φάση, με νέο ναό, αρχονταρίκι, βιβλιοπωλείο, κελιά, εργαστήρια, βοηθητικούς χώρους και ξενώνα. Ο νέος ναός αφιερώνεται στην Αγία Αικατερίνη. Η πρώτη Θεία Λειτουργία τελέστηκε στις 25 Νοεμβρίου 2010 και στις 7 Ιουνίου 2013 τελέστηκαν τα εγκαίνια του ναού.

Η Γερόντισσα Μαριάμ, κατά κόσμο Μαρία Γιαννατζή γεννήθηκε στο Δίκωμο της επαρχίας Κερύνειας στις 14 Απριλίου 1932. Από τα παιδικά της χρόνια ξεχώριζε για την φιλομάθεια, την φιλοπονία και τη δυναμικότητα του χαρακτήρα της. Αγωνίστηκε στην Ε.Ο.Κ.Α. και ήταν από τα ιδρυτικά μέλη της Ο.Χ.Ε.Ν. του χωριού της. Την ολοκλήρωση της ανήσυχης ψυχής της, την βρήκε στην παλαίστρα του Μοναχισμού. Έγινε Μοναχή στην Ιερά Μονή Αγίου Ηρακλειδίου στην υπακοή της Μακαριστής Γερόντισσας Χαριθέας. Εκεί έζησε ως πρότυπο μοναχής και στύλος της Μονής για 35 χρόνια μέχρι την ταπεινή υπακοή της στην πρόσκληση του Μητροπολίτη Λεμεσού Αθανασίου να συνεχίσει τη διακονία της στην Ι. Μονή Παναγίας Αμιρούς. Η Γερόντισσα Μαριάμ καθηγουμένη της Μονής για 18 χρόνια, με τη βεβαία πίστη, την ταπείνωση και τη μητρική αγάπη που τη χαρακτήριζαν, εδραίωσε τη Μονή ως γυναικείο κοινόβιο με νέα αδελφότητα σε καινούριες κτιριακές εγκαταστάσεις. Αναπαύθηκε εν Κυρίω στις 5 Μαΐου 2020. Στις 14 Μαΐου 2020 έγινε η ενθρόνιση της νέας καθηγουμένης της Μονής, Γερόντισσας

Εφραιμίας.

Σήμερα με τη χάρη του Θεού κάτω από τη Σκέπη της Παναγίας και με προστάτιδα την Αγία Αικατερίνη, τις ευχές της μακαριστής γερόντισσας Μαρίας, τις ευχές της μακαριστής γερόντισσας Μαριάμ και όλων των προαναπαυσαμένων πατέρων της Ιεράς Μονής, κάτω από την πνευματική διαποίμανση και πατρική φροντίδα του Μητροπολίτη Λεμεσού κ.κ. Αθανασίου, η Μονή συνεχίζει τη διακονία της και την καλή μαρτυρία του Θεού στο σύγχρονο κόσμο.

Η Μονή πανηγυρίζει της Ζωοδόχου Πηγής την Παρασκευή της Διακαινησίμου, την Κυριακή του Θωμά και στις 25 Νοεμβρίου, της Αγίας Αικατερίνης.